

Celem projektu jest zbadanie motywacji, instrumentów, jak również rezultatów uczestnictwa dzieci i młodzieży w procesie lokalnego współzrządzenia w dwóch państwach europejskich – Polsce i Finlandii. Państwa te egzemplifikują odmienne tradycje społeczne, kulturowe oraz prawno-instytucjonalne, jak również posiadają zróżnicowane modele samorządu terytorialnego, odpowiednio północny/nordycki i środkowo-wschodnio europejski, co wpływa na rozumienie partycypacji obywatelskiej, jak również oddziałuje na sposób w jaki obywatele włączani są w sprawy publiczne. Zainteresowanie polsko-fińskiego zespołu badawczego tematyką partycypacji młodego pokolenia wynika z kilku powodów:

1. Uczestnictwo dzieci i młodzieży w procesach współzrządzenia – przynajmniej w założeniach instytucji i organizacji międzynarodowych – jest współcześnie standardem. Wątpliwości budzi jednak praktyczne wdrażanie tych regulacji, w tym to na ile rekomendacje przekładają się na rzeczywiste działania podejmowane w życiu publicznym.
2. Wyniki badań wskazują, że wczesne zaangażowanie obywatelskie stymuluje przyszłą aktywność polityczną (Lichterman 2005). Jednak pomimo coraz większego zainteresowania wdrażaniem mechanizmów partycypacyjnych, dzieci i młodzież są wciąż grupą narażoną na wykluczenie społeczne. Wynika to zarówno ze sposobu postrzegania ich obywatelskości, jak i problemów jakie nastrocza praktyczne angażowanie ich w procesy decyzyjne. Dlatego budowanie postaw obywatelskich i tworzenie wzorowych form zaangażowania dzieci i młodzieży jest tak ważne. Kwestia ta wydaje się mieć jeszcze większe znaczenie w czasie pandemii oraz w realiach postpandemicznych, w których dzieci i młodzież zmagają się ze społeczną izolacją.
3. Dzieci i młodzież to grupa, która będzie w przyszłości odpowiedzialna za podejmowanie decyzji dotyczących spraw publicznych o zasięgu europejskim, krajowym i lokalnym. W związku z tym, istotne jest zidentyfikowanie i zdiagnozowanie sposobu funkcjonowania mechanizmów zaangażowania dedykowanych dzieciom i młodzieży. Ich sprawne działanie stanowi nie tylko „laboratorium lokalnej demokracji”, ale także kształtuje przyszłe postawy obywatelskie.
4. Ignorowanie potencjału dzieci i młodzieży jako interesariuszy sfery publicznej oraz kwestionowanie ich ‘eksperckiej’ roli w zakresie spraw publicznych, może przekładać się na jakość świadczonych usług publicznych i ich niedopasowanie do oczekiwań odbiorców, którymi są właśnie młodzi. Lekceważące nastawienie do młodego pokolenia, przekłada się także na trwałe zniechęcenie tej grupy do uczestnictwa w sprawach publicznych oraz negatywne postrzeganie władz. Takie podejście skutkuje nieodwracalną utratą kapitału społecznego, który niewykorzystany może skumulować się w innych obszarach życia społecznego.
5. Ponadto, zespół chce zweryfikować, na ile niezwykle popularne w ostatnich latach demokratyczne innowacje adresowane do dzieci i młodzieży, faktycznie przekładają się na wdrażanie zmian w sferze publicznej i jakie są rzeczywiste powody ich stosowania przez władze lokalne. Istotne będzie również określenie na ile demokratyczne innowacje mają charakter uniwersalny i czy mogą być skalowane.

Planowane badania obejmują: **1)** poznanie kontekstu partycypacji dzieci i młodzieży w obu państwach na podstawie analizy międzynarodowych, krajowych i lokalnych aktów prawnych; **2)** analizę danych zastanych dotyczących zaangażowania dzieci i młodzieży na poziomie lokalnym; **3)** przeprowadzenie jakościowych badań empirycznych, w tym a) paneli eksperckich, w których udział wezmą reprezentujący różne dyscypliny specjaliści z Polski i Finlandii, b) częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z osobami odpowiedzialnymi za włączanie dzieci i młodzieży w lokalne procesy decyzyjne c) częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z młodzieżą d) obserwacji podczas wydarzeń lokalnych angażujących dzieci i młodzież. Badania empiryczne będą realizowane w wybranych gminach w Polsce i w Finlandii (studia przypadków). Efekty projektu widoczne będą zarówno w sferze teoretycznej, metodologicznej, jak i praktycznej. Wyniki badań pozwolą na zweryfikowanie założeń dotyczących uczestnictwa dzieci i młodzieży w procesie lokalnego współzrządzenia. Opracowany zostanie katalog ról i funkcji pełnionych przez dzieci i młodzież w *local governance*, a także teoretyczny model zakresu i poziomu ich uczestnictwa. Z uwagi na międzynarodowy charakter badań, ich wyniki pozwolą także na poznanie i porównanie specyfiki zmian zachodzących w europejskich administracjach lokalnych. Dzięki analizie wybranych studiów przypadku, odzwierciedlających różne konteksty i uwarunkowania, możliwe będzie również porównanie mechanizmów warunkujących udział dzieci i młodzieży w lokalnym współzrządzeniu oraz wypracowanie rekomendacji dla lokalnych polityków, urzędników, członków organizacji pozarządowych, animatorów życia społecznego oraz nauczycieli, którzy są zazwyczaj katalizatorami i promotorami partycypacji dzieci i młodzieży.